

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

1. An Episcopus electus, & confirmatus, quamvis consecratus possit uti hoc privilegio? Et quid est dicendum, si Episcopus tantum sit electus, & non confirmatus? Et an hæc facultas non competat ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

consilii 386. num. 71. & docent Doctores citati à Garzia, & copiose Selua, de beneficiis, quæst. 1. per totam. Hæc enim plenitudine potestatis sequitur, ut ipse possit pensionem in beneficiis imponere sine causa vlla. Id quod confirmat Ioannes Nicolaus, quia vbi Papa disponit contra ea, quæ sunt iuris positivi, (vt est hoc, quod beneficia conferantur absque dimittatione) non fundatur in ratione naturali, vel diuina, sed tunc sola voluntas ipsius Papæ sufficit pro ratione, & pro causa, sicut multa statuit, in quibus sola voluntas sufficit, vt latè per Felipum in dicto cap. Ad audientiam. Quare cum Papa id possit, tutè etiam in vtroque foro poterit pensio retineri.

4. Et hæc sunt pugnantès sententiæ circa præsentem difficultatem. Ego, vt verum fatear, opinionioni Theologorum tanquam probabiliori adhæreo, non audeo tamen opinionem Canonistarum tanquam improbabilem damnare. Nec displicet etiam mihi opinio media Cæstri Palati tom. 2. tract. 13. disput. 1. punct. 11. num. 3. nempe, pensionem à Pontifice impostam sine causa validam esse, & securè à pensionario accipi, tametsi illicitè fuerit imposta, & à Pontifice debeat reuocari. Et quidem illicitam esse talis pensionis impositionem est manifestum. Tum quia generale est quamlibet actionem sine legitimo fine factam illicitam esse. Tum quia contra rationem est bona Ecclesiæ dispensare extra finem, ad quem fuerunt relicta, sed fuerunt relicta pro bono Ecclesiæ, & in augmentum fidei, & diuini cultus, vt de se con-

stat. Ergo distributio, quæ in bonum Ecclesiæ non cedit, qualis est impositio pensionis sine causa, illicita est. Quod autem valida sit, Probo: quia negari non potest dominium Ecclesiasticorum bonorum penes Ecclesiam residere, & consequenter penes Pontificem, tanquam illius caput, & superiorum. Ergo si Pontifex hæc bona alienat, validè alienat; tametsi alienationem ipse, & successor reuocare possint, & debeant. Deinde, citò Pontifex Beneficiorum, & Ecclesiasticorum fructuum dominus non sit, sed solum dispensator, & distributor, si tamen inter Clericos illa bona dispenseret, valida est talis dispensatio etiam sine causa; quia talis dispensatio non est in substantia contra voluntatem Ecclesiæ, & Christi, si quidem non est dispensatio extra Ecclesiam, sed solum in modo, & voluntate dispensationis, est contra voluntatem Christi; & Ecclesiæ. Quod exemplo prouisionis Beneficiorum confirmari potest: Beneficiorum enim collatio dignis facta, omissis dignioribus, illicita est; quia est contra bonum Ecclesiæ, & modum ab ipsa præscriptum: at talis collatio valida est, quia non contradicit substantiali eius intentioni, quæ est, vt ministris dignis collatio fiat. At si pensio non pro Clericis, sed pro Laicis imposta sit, & Pontifex solum sit Ecclesiasticorum bonorum ministrator, firma non erit ob rationem in prima sententia dictam; quia est contra voluntatem Ecclesiæ talis distributio, & alienatio.

TRACTATUS TERTIVS DE POTESTATE EPISCOPORVM QVOAD DISPENSANDVM ET ABSOLVENDVM, vigore, Cap. VI. Sess. XXIV. Concilij Tridentini de Reform.

*ET ALIÆ DIVERSÆ DIFFICULTATES ET RESOLVTIONES
ad ipsosmet Episcopos specialiter pertinentes: & etiam quoad prouisiones per concursum ad
beneficia, Canonicatus, dignitates, &c. faciendas per Episcopos, Pontifices, & Reges;
& pro admissione resignationis beneficiorum, & impositione pensionis
super ea etiam in hoc tract. discutuntur.*

PROLOGVS.

Ante Resolutionem primam. Tract. 2. Part. 7.

ATIS amplà potestas fuit concessa Episcopis à Sacro Concilio Tridentino in cap. 6. sess. 24. de Reformat. vbi sic habetur. Liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus & suspensionibus ex dilecto occulto prouenientibus, excepta ea, qua oriuntur ex homicidio voluntario; & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, dispensare, & in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolica reseruat, delinquentes quoscumque sibi subditos in Diocesi suâ, per se ipsos, aut Vicarium ad id spe-

cialiter deputandum in foro conscientia gratis absolvere, imposita penitentia salutari. Idem etiam in heresi crimine in eodem foro conscientia eis tantum, non eorum Vicariis sic permissum. Ita Concilium Ego in gratiam Dominorum Episcoporum aliquas Questiones in hoc Tractatu occasione horum verborum agitato; ideo Quæro.

RESOL. I.

*An Episcopus electus, & confirmatus, quathòis non consecratus possit vii hoc privilegio?
Et quid est dicendum, si Episcopus tantum sit electus & non confirmatus?
Et an hæc facultas non competat Episcopis carentibus diocesi,*

diocesi, & Titularibus. Ex part. 7. tractat. 2. Ref. 1.

Videtur prima facie negativè respondendum; quia Episcopus non consecratus videtur; & proprie, non dicitur Episcopus, ut patet ex...

Sed his obstantibus potius dicendum est etiam Episcopum non consecratum dici verum Episcopum, quoad omnia, quæ pertinent ad potestatem jurisdictionis, cum nomen, Episcopus, videatur ex sui Etymologia competere electis, & confirmatis, quibus à tempore confirmationis possessione legitima capta...

Igitur ad questionem propositam assero Episcopos electos & confirmatos quamvis non consecratos posse vti Privilegio Concilij Tridentini...

Et ita tenent Villalobos in Summa tom. 1. tractat. 21. difficult. 9. num. 4. Trullench. in Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 4. num. 2. Floronus de cas. reserv. part. 1. cap. 4. §. 7. num. 9. Suarez, tom. 5. disput. 42. sect. 2. num. 7. Alzedus in Praxi Episcop. part. 2. cap. 6. num. 59. Sanchez de Marim. lib. 8. disputat. 2. numer. 1. Filliucius, tom. 1. tractat. 20. cap. 10. num. 270. & alij. Hinc Episcopus electos, & confirmatos, quamvis non consecratos posse dispensare in votis & iuramentis, tradiderunt, Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 12. num. 10. Sanchez in Summa, tom. 1. lib. 4. cap. 38. num. 9. vbi docet secus dicendum esse, si Episcopi solum electi essent, quod etiam dicendum est in casu nostro.

Patet etiam ex supradictis hanc facultatem non competere Episcopis carentibus Diocesi, ut notatur Pharaonius in Promptuar. tract. 1. sess. 18. cas. 30. & alij. Hinc Episcopi titularis non gaudent hac facultate, ut notant Trullench. in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 4. num. 1.

RESOL. II.

An Episcopi, vbi non est receptum Concilium Tridentinum, possint vti facultate huius decreti? Et quid, vbi quoad aliquam specialem legem, vel onus non est receptum? Ex part. 7. tr. 2. Ref. 2.

Respondeo negativè, quia vbi non est acceptum quoad leges onerosas, neque viantur acceptatum quoad favorabiles. Ita tenet Amicus de Iust. & iure disput. 6. sect. 3. num. 50. Castrus Palas, tom. 1. tractat. 4. disputat. 4. punctat. 3. §. 1. num. 2. Calpenis in curs. Theolog. tom. 2. tract. 25. diff. §. sect. 17. num. 115. Villalobos in Summa tom. 1. tract. 21. difficult. 3. num. 3. Suarez de Cens. disput. 41. sect. 2. num. 6. Filliucius tom. 1. tract. 20. cap. 10. num. 269. Gaudent in manual. Episcop. verb. absolutionis, num. 6. Bossius de lubico sect. 1. cas. 10. §. 10.

num. 201. Alterius de Cens. tom. 2. disputat. 3. cap. 3. concl. 3. Alzedus in Praxi part. 2. cap. 6. num. 29. Viduinus de potest. Episcop. cap. 26. num. 19. Trullench. in decal. tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 4. num. 2. & alij.

Secundò Sanchez in Summa tom. 1. lib. 1. cap. 11. num. 3. secus intelligit, vbi circa aliquam specialem legem, vel onus, non est receptum: nil enim impediret, quo minus, quoad fautores, cum cæteris legibus, & oneribus reciperetur. Quia communis sententia in tractatu de legibus tuetur stare, legem quoad partem esse receptam, & quo ad partem non: atque quoad solam partem receptam obligare. Insuper posset prædictum Tridentinum, quoad omnia alicubi receptum esse, ac obligandi vires sumpsisse: at postmodum decursu temporis abrogatum esse contraria consuetudine legitime præscripta, quoad leges & onera manens in robore pristino, quoad fautores. Quia cum semel ius acquisitum sit ad fautores, nec consuetudo amplius, quam id de quo inducta est, abroget, non est cur consuetudine solum inducta circa leges, & onera, & proinde illa abroganti, censentur quoque fautores abrogati.

RESOL. III

An Episcopi, vbi Concilium Tridentinum non est usu receptum, possint vti privilegio eis concessio per dictum Concilium. sect. 24. cap. 6. de Reformat.

Et quid circa hoc declaravit Sacra Congregatio? Et notatur in Gallia Episcopos vti facultate dispensandi per Canonem, Liceat Concilij Tridentini, absque vilo ad Summum Pontificem recursu. Ex part. 6. tractat. 8. & Misc. 3. Ref. 17.

Affirmativè respondet Franciscus Zypæus in consultat. omnibus Canonicis, lib. 4. tit. de Congregatione spirituali, consult. 1. vbi sic asserit: Non possum accedere facile ad eorum opinionem, qui negant Episcopos, vbi Concil. Trident. nondum est receptum, vti posse facultate eis per Concilium tributa sess. 24. cap. 6. quos Barbosa in Collect. DD. ad Concil. Trident. dict. cap. 6. num. 3. citat. Cum etiam decretum illud non in gratiam privatorum, sed pro salute populi sit inductum: quam remorari non debet, sicuti hæresis, pernicacia, aut alia quorundam causa publicationem Concilij impendant: eum etiam in privatis alter alterius odio non debeat prægravari: vel conditio eius deterior fieri: neque Ecclesia pia mater morbis filiorum idonea quædam remedia aufert velle censenda est, ideo quia non omnia recipiunt, erudelis medicus crederetur, qui nollet aliter curare. Ita Zypæus.

Sed Episcopus illarum regionum in quibus Concilium Tridentinum adhuc receptum non est non posse vti facultate concessa in supradicto Decreto restatur declarasse Sacram Congregationem Concilij Nicolaus Garsius de beneficiis, part. 7. cap. 11. num. 23. Et hanc sententiam tenet Sanchez in Summa, tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 2. & alij, quos citat, & sequitur Barbosa de potest. Episcop. part. 2. allegat. 39. num. 3. Vnde supposita dicta declaratione, non videtur recedendum ab ea. Nota tamen, quod Andreas Duallius ex inelyta Academia Parisiensis præstantissimus Theologus in tractat. de Summo Pontifice, part. 3. quest. 7. docet, in Gallia Episcopos vti facultate dispensandi per Canonem Liceat Concilij Tridentini, absque vilo ad Summum Pontificem recursu.

RESOL

PLA N T E
O M N I A
O . I I I . I V V
E L I I I

Sup. hoc in Rel. præterita, & in aliis §. eius annot.